

PŘÍBALOVÁ INFORMACE

Informace pro použití, čtěte pozorně!

TENORMIN

(atenololum)

injekční roztok

VÝROBCE/DRŽITEL REGISTRAČNÍHO ROZHODNUTÍ:

AstraZeneca UK Ltd., Macclesfield, Cheshire, Velká Británie

SLOŽENÍ:

Léčivá látka: Atenololum (atenolol) 5 mg/10 ml

Pomocné látky: monohydrát kyseliny citronové, chlorid sodný, hydroxid sodný (k úpravě pH), voda na injekci.

INDIKAČNÍ SKUPINA:

Selektivní beta-1 blokátor, antihypertenzivum

CHARAKTERISTIKA:

Atenolol je beta-1 selektivní beta-blokátor (t.j. působí přednostně na beta-1 adrenergní receptory v srdci). Jeho selektivita se snižuje se zvyšováním dávky.

Atenolol postrádá vnitřní sympatomimetickou aktivitu a nepůsobí stabilizaci membrán; tak jako jiné beta-blokátory má negativně inotropní účinky (a proto je kontraindikován u nekompenzovaného srdečního selhávání).

Stejně jako u jiných beta-blokátorů je způsob účinku atenololu u hypertenze nejasný. Mohly by se však na něm podílet tyto faktory: schopnost kompetitivně antagonizovat tachykardii vyvolanou působením katecholaminů na beta-receptory v srdci, a tak snižovat srdeční výdej, inhibice uvolňování reninu z ledvin, nebo inhibice vazomotorických center.

Účinek atenololu na odstranění nebo zmírnění příznaků u pacientů s anginou pectoris je pravděpodobně dán snížením srdeční frekvence a kontraktility.

Není pravděpodobné, že by v důsledku nějakých dalších doplňujících vlastností S(-)atenololu docházelo k odchýlným terapeutickým účinkům, než jaké nastávají po racemické směsi.

Tenormin je účinný a dobře tolerovaný u většiny etnických populací, ačkoli účinek může být menší u pacientů s černou pletí.

FARMAKOKINETICKÉ ÚDAJE:

Po nitrožilním podání klesají hladiny atenololu v krvi triexponenciálně s poločasem eliminace po dobu asi 6 hodin. Při nitrožilní dávce 5-10 mg zachovává profil v krvi lineární farmakokinetiku a beta-blokáda je měřitelná ještě 24 hodin po nitrožilní dávce 10 mg. Vzhledem k nízké rozpustnosti v tucích proniká atenolol obtížně tkáněmi a jeho koncentrace v mozku je nízká. Vazba na plazmatické bílkoviny je nízká (asi 3 %).

INDIKACE:

Kontrola srdečních arytmií (*sinusová tachykardie při thyreotoxikóze, supraventrikulární arytmie: paroxysmální supraventrikulární tachykardie, supraventrikulární extrasystoly, zpomalení frekvence komor při fibrilaci síní a flutteru síní, ventrikulární extrasystoly a ventrikulární tachykardie*), léčba infarktu myokardu a časná intervence po infarktu myokardu (*do 12 hodin od počátku bolesti*).

KONTRAINDIKACE:

Tenormin, stejně jako jiné beta-blokátory, se nesmí podávat pacientům, u kterých byly prokázány následující poruchy: známá přecitlivělost na léčivou látku či pomocné látky obsažené v přípravku, bradykardie, kardiogenní šok, hypotenze, metabolická acidóza, závažné oběhové poruchy periferních tepen, síňokomorový blok druhého a třetího stupně, sick sinus syndrom, sinoatriální blok, neléčený feochromocytom, nekompenzovaná srdeční slabost, těžká forma astma bronchiale nebo chronické obstrukční bronchopulmonální choroby.

INTERAKCE:

Kombinované užívání beta-blokátorů a blokátorů kalciového kanálu s negativními inotropními účinky, např. verapamilu nebo diltiazemu, může vést k potencování těchto účinků, a to zejména u pacientů s porušenou komorovou funkcí a/nebo odchylkami sinoatriálního nebo atrioventrikulárního vedení. Výsledkem může být těžká hypotenze, bradykardie a srdeční selhání. Jak beta-blokátor, tak blokátor kalciového kanálu se nemají podávat intravenózně dříve než za 48 hodin po vysazení druhého z nich.

Souběžná léčba dihydropyridiny, např. nifedipinem, může zvýšit riziko hypotenze. U pacientů s latentní srdeční insuficiencí se může projevit srdeční selhávání.

Digitalisové glykosidy podávány spolu s beta-blokátory mohou prodloužit síňokomorový převod.

Beta-blokátory mohou zvýraznit rebound hypertenzi, ke které může dojít po vysazení klonidinu. Pokud jsou oba léky podávány současně, musí se ukončit léčba beta-blokátorem několik dnů před vysazením klonidinu. Při nahrazování klonidinu beta-blokátorem by zahájení léčby beta-blokátorem mělo následovat až za několik dnů po posledním podání klonidinu.

Zvýšené opatrnosti je třeba při podávání beta-blokátoru společně s antiarytmikem první třídy, např. disopyramidem, chinidinem, a při současném podávání s amiodaronem (zesílení účinku na rychlost vedení srdečního vzruchu a zesílení negativně inotropního účinku).

Současné užití sympatomimetik, např. adrenalinu, může blokovat účinek beta-blokátorů.

Při současném užití látek, inhibujících prostaglandinsyntetázu (např. ibuprofenu, indometacinu), se mohou oslabovat hypotenzní účinky beta-blokátorů.

Nedoporučuje se současné podávání I-MAO (nebezpečí vzniku závažné hypertenze do 14-ti dnů po vysazení I-MAO).

Opatrnosti je třeba při použití anestetik spolu s přípravkem Tenormin. Je třeba informovat anesteziologa o užívání přípravku Tenormin a dle možnosti zvolit anestetikum s mírným negativně inotropním účinkem. Výsledkem společného použití beta-blokátorů a anestetik může být oslabení reflexní tachykardie a zvýšené riziko hypotenze. Je třeba se vyhnout anestetikům způsobujícím depresi myokardu.

Tenormin lze užívat zároveň s diuretiky, jinými antihypertenzivy a antianginózními látkami.

NEŽÁDOUCÍ ÚČINKY:

Tenormin je obvykle dobře snášen. Nežádoucí účinky, zjištěné v klinických studiích, jsou obvykle připisovány farmakologickým účinkům atenololu.

Byly hlášeny následující nežádoucí účinky, řazené podle orgánových systémů, které byly hlášeny podle následujících frekvencí: velmi časté: $>1/10$, časté: ($>1/100 <1/10$), méně časté ($>1/1000 <1/100$), vzácné ($>1/10000 <1/1000$), velmi vzácné ($1/10000$), včetně ojedinělých případů.

Srdeční poruchy:

Časté: bradykardie

Vzácné: zhoršení srdečního selhávání; provokace srdečního bloku

Cévní poruchy:

Časté: Chladné končetiny

Vzácné: posturální hypotenze, případně spojená se synkopou;. *U citlivých pacientů:* intermitentní klaudikace, je-li přítomna, může se zvýšit; Raynaudův fenomen.

Poruchy nervového systému:

Vzácné: závrať, bolest hlavy, parestezie.

Psychiatrické poruchy:

Méně časté: poruchy spánku, které nastávají u beta-blokátorů.

Vzácné: změny nálady; zmatenost, noční děsy; psychózy a halucinace.

Gastrointestinální poruchy:

Časté: gastrointestinální obtíže (průjem)

Vzácné: suchost v ústech.

Abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde:

Časté: zvýšené hladiny transamináz

Velmi vzácné: vzestup ANAb (antinukleárních protilátek), avšak klinický význam tohoto jevu zůstává nejasný.

Poruchy jater a žlučových cest:

Vzácné: hepatotoxicita včetně intrahepatální cholestázy

Poruchy krve a lymfatického systému:

Vzácné: purpura; trombocytopenie.

Poruchy kůže a podkoží:

Vzácné: alopecie; psoriaziformní kožní reakce; exacerbace psoriázy; kožní vyrážky.

Oční poruchy:

Vzácné: suchost očních sliznic, zrakové poruchy (rozmazané vidění).

Poruchy reprodukčního systému a choroby prsů:

Vzácné: impotence.

Respirační, hrudní a mediastinální poruchy:

Vzácné: u pacientů s bronchiálním astmatem nebo astmatickými obtížemi v anamnéze může dojít k bronchospasmu.

Celkové a jinde nezařazené poruchy a lokální reakce po podání:

Časté: únava

Je třeba zvažovat vysazení léku, jestliže by některý z výše uvedených nežádoucích účinků podle klinického úsudku způsobem ovlivňoval klinický stav pacienta.

DÁVKOVÁNÍ A ZPŮSOB PODÁVÁNÍ

Dospělí

Srdeční arytmie:

Počáteční dávka 2,5 mg (5 ml) se podává formou pomalé intravenózní injekce (2,5 min, tj. 1 mg/min). Injekční dávka se může opakovat v pětiminutových intervalech až do maximální dávky 10 mg. Při infuzní aplikaci se podává 0,15 mg/kg tělesné hmotnosti po dobu 20 minut. Injekční nebo infuzní aplikace se může po 12 hodinách opakovat. Po zvládnutí arytmií intravenózním přípravkem Tenormin je vhodným udržovacím dávkováním denně 50-100 mg perorálně v jedné dávce.

Časná intervence po akutním infarktu myokardu:

Ke zmenšení rozsahu infarktu, snížení výskytu komorových arytmií, morbidity, bolesti, potřeby opiátových analgetik a zmírnění časně mortality se pacientům, vhodným k léčbě intravenózním beta-blokátorem, okamžitě podá 5-10 mg přípravku Tenormin formou pomalé intravenózní injekce (1 mg/min), pokud neuplynulo více než 12 hodin od nástupu bolesti na hrudi. Pokud nedošlo k žádným nežádoucím účinkům po intravenózní dávce, následuje asi za 15 minut poté podání 50 mg přípravku Tenormin perorálně. Za 12 hodin po intravenózní dávce se perorálně podá dalších 50 mg a za dalších 12 hodin se přechází na 100 mg perorálně jednou denně. Objeví-li se bradykardie a/nebo hypotenze vyžadující léčbu nebo jakékoli jiné nežádoucí projevy, je třeba Tenormin vysadit.

Děti

Použití přípravku Tenormin u dětí se nedoporučuje, protože u této skupiny pacientů nejsou zkušenosti s jeho podáváním.

Starší pacienti

Nároky na dávkování mohou být sníženy, zejména u nemocných s poškozením ledvin.

Renální selhávání:

Vzhledem k tomu, že se atenolol vylučuje ledvinami, je v případě závažného funkčního poškození ledvin třeba snížit dávkování. U nemocných s clearance kreatininu větší než 35 ml/min/1,73 m² (normální rozmezí je 100-150 ml/min/1,73 m²) nedochází k žádné významné akumulaci atenololu. Při

poklesu clearance kreatininu na 15-35 ml/min/1,73 m² (odpovídající sérové koncentraci kreatininu 300-600 mikromol/l) je třeba upravit intravenozní dávku na 10 mg každý druhý den. U nemocných s clearance kreatininu <15 ml/min/1,73 m² (odpovídající sérové koncentraci kreatininu >600 mikromol/l) je vhodnou dávkou 10 mg každý čtvrtý den.

UPOZORNĚNÍ:

Tenormin, stejně jako jiné beta-blokátory:

- ačkoli je kontraindikován u dekompenzovaného srdečního selhání, může být použit u pacientů, jejichž známky srdeční slabosti jsou zvládnuty. Zvýšené opatrnosti je třeba u pacientů s malou srdeční rezervou.
- může zvýšit počet a trvání anginózních záchvatů u pacientů s Prinzmetalovou anginou pectoris, protože nezabraňuje vazokonstrikci věnčitých tepen zprostředkované alfa-receptory. Atenolol je beta-1 selektivní blokátor; jeho použití připadá tedy v úvahu, avšak vždy bude vyžadovat maximální opatrnosti.
- ačkoli kontraindikace platí u závažné periferní tepenné oběhové poruchy (viz. oddíl 4.3), může vyvolat zhoršení i u méně těžké poruchy periferního prokrvení.
- vzhledem k negativnímu účinku na vodivost vyžaduje zvýšenou opatrnost u pacientů se síňokomorovým blokem prvního stupně.
- může ovlivnit tachykardii u hypoglykémie.
- může maskovat příznaky tyreotoxikózy.
- v důsledku svého farmakologického působení snižuje srdeční frekvenci. Pokud se u léčeného pacienta objeví příznaky, které lze přisoudit pomalé srdeční frekvenci, bývá zapotřebí snížit dávku.
- nemá být náhle vysazen u pacientů s ischemickou chorobou srdeční.
- je-li podán pacientům s anamnézou anafylaktické reakce na určité alergeny, může zvýšit závažnost průběhu reakce na tyto alergeny. Tito pacienti nemusí reagovat na obvyklé dávky adrenalinu, užívané v léčbě alergických reakcí.
- může způsobit zvýšení rezistence dýchacích cest u astmatických pacientů. Tenormin je beta-1 selektivní blokátor, takže jeho použití u pacientů s lehčí formou astma bronchiale je možné, ovšem při zachování nejvyšší opatrnosti. Pokud dojde k zesílení rezistence dýchacích cest, je třeba Tenormin vysadit a v případě potřeby zavést bronchodilatační léčbu (např. salbutamolem).
- opatrnosti je třeba u pacientů s psoriázou (nebezpečí exacerbace).
- opatrnosti je třeba u pacientů s depresí.
- u pacientů s feochromocytomem lze podat atenolol až po efektivní alfa-1 blokadě při časté kontrole TK.
- u pacientů s mystenia gravis může dojít ke zhoršení příznaků onemocnění.

Předávkování: Příznaky předávkování mohou zahrnovat bradykardii, hypotenzi, akutní srdeční nedostatečnost a bronchospasmus.

Při předávkování je třeba pečlivě sledování pacienta na jednotce intenzivní péče, podání plazmy nebo náhrad plazmy k léčení hypotenze a šoku. Je třeba zvážit hemodialýzu nebo hemoperfuzi.

Těžké bradykardii lze čelit nitrožilním podáním 1-2 mg atropinu a/nebo kardiostimulací. Pokud je zapotřebí, může následovat nitrožilní bolusové podání glukagonu v dávce 10 mg. Podle potřeby lze podání glukagonu opakovat nebo pokračovat nitrožilní infuzí v dávce 1-10 mg/hod podle odpovědi. Pokud nemá podání glukagonu odezvu nebo glukagon není dosažitelný, je vhodné podat stimulant beta-receptorů, např. dobutamin v nitrožilní infuzi v dávce 2,5 až 10 µg/kg/min. Dobutamin může být vzhledem ke svému pozitivně inotropnímu účinku také použit k léčení hypotenze a akutní srdeční nedostatečnosti. Je však pravděpodobné, že tyto dávky budou nedostatečné k odstranění kardiálních účinků beta-blokády, pokud bylo předávkování značné. V případě potřeby musí být tedy dávka dobutaminu zvýšena podle klinického stavu pacienta tak, aby bylo dosaženo požadované odpovědi.

Bronchospasmus se obvykle daří zvládnout pomocí bronchodilatačních léků.

Možnost snížení pozornosti při řízení motorových vozidel a obsluze strojů: Je třeba vzít v úvahu, že se příležitostně mohou vyskytovat závratě nebo únava. V takovém případě by pacient neměl vykonávat činnost vyžadující zvýšenou pozornost, koordinaci pohybů a rychlé rozhodování.

Použití v těhotenství:

Atenolol překračuje placentární bariéru a objevuje se v pupečnickové krvi. Užívání přípravku Tenormin v prvním trimestru nebylo hodnoceno v žádné studii a nelze vyloučit možnost poškození

plodu. Tenormin byl za zvýšeného dohledu použit k léčbě hypertenze ve třetím trimestru. Podávání přípravku Tenormin těhotným ženám při léčbě mírné nebo středně závažné hypertenze bylo spojeno s retardací intrauterinního růstu. Při použití přípravku Tenormin u žen, které jsou těhotné nebo mohou otěhotnět, je třeba zvážit předpokládaný prospěch s možnými riziky, obzvláště v prvním a druhém trimestru. Vzhledem k možnosti výskytu bradykardie, hypotenze, hypoglykémie a útlumu dýchání u novorozenců by měla být terapie atenololem ukončena 48-72 hodin před předpokládaným termínem porodu. Pokud toto opatření není možné, je nutno pečlivě sledovat novorozence 48-72 hodin po porodu.

Použití v době kojení:

Atenolol je významně akumulován v mateřském mléce. Novorozenci, jejichž matky užívaly Tenormin při porodu nebo v době kojení, mají zvýšené riziko snížení srdeční frekvence a krevního cukru. Pokud je Tenormin podáván kojící ženě, je třeba zvýšené opatrnosti.

UCHOVÁVÁNÍ:

Uchovávejte při teplotě do 25 °C. Uchovávejte v původním obalu, aby byl přípravek chráněn před světlem a vlhkostí.

VAROVÁNÍ:

Přípravek nepoužívejte po uplynutí doby použitelnosti uvedené na obalu.

Uchovávejte mimo dosah a dohled dětí.

DRUH OBALU A VELIKOST BALENÍ:

Ampule z bezbarvého skla (10x10 ml)

DATUM POSLEDNÍ REVIZE:

28.2.2007